

COSES DE VALENSIA

ELS MILACRES DE SAN VICENT

Tot lo món sap que San Vicent Ferrer cau el dia 5 d'abril, pos bueno, en Valensia cuant arriba eixe dia al arrancar la fulleta del calendari y llechir «San Vicent Ferrer, cf. patrón de Valensia» se queden tots tan frescs y ni de broma se li occurix a ningú el felisitar a un Vicent.

En Valensia se celebra, y aixina consta en tots els calendaris fets aposta pera el seu antich realme, el dilluns sigüent al de la Pascua de Resurrecció; es dir, qu'enguany, per eixemple, que la festa de la mona ha segut el 20 d'abril, s'ha celebrat San Vicent el dia 28.

Motiu del aplasament; es molt sensillo y molt valensiá. La festa del San patró de Valensia no es una festa, es una festota; lo que vol dir traques, castells, tabalet y donsaina, músiques y un dia marcat en pedra blanca gastronómica en totes les cases, ya que difisilment s'en trobará una ahon no hi haixca *per lo menos un Vicent* o Vicenta. Alegria ruidosa en públic y en privat.

Vacha vosté y fique tot asó dins de la cuaresma y si a ma ve en Semana Santa, si esta pillá al 5 d'abril; ni encara que coinsidira en lo dia de Pascua pos al achuntarse, les dos festes ne pedriem una y aixó

no ho pot tolerar ningú qu'hacha naixcut en la terra de les chufes. La solusió, pues, no pot ser mes sensilla; el dilluns después de Pascua no corre perill de caure dins de la cuaresma y encara queden uns dies pa trencar l'alé entre festa y festa.

Prou avans del San ya van alegrant els carrers les bescuitaes (una per cada asosiasió) repartint a cada

sosi Lestampa y bescuit; este ben carat de sucre, sembraet de rachea de colors y al mich una pera confitá. La cosa va amenisá per tabalet y donsaina qu'alternen en una banda modesteta, per el número d'instruments y per lo que toquen, eixes peses qu'els músics poden anar bufantles mirant als balcones y fent tant de cas del director com el director d'ells. Cuant en Valensia s'ou un vailet, polqueta o chotis d'eixos cap-y-cua en els que tan rebé empalma el fi en el priusipi pera repetirlos sinse interrumpció y de motiu curtet y simple, enseguida hi ha qui diu—¡Che, tocateta de bescuita!

Com he indicat, hi han varies asosiasions, sinc o sis, y cada una planta en el seu barrió un altar; asó del altar se diu molt pronte pero hi ha que ferse càrreg de lo que son els altars; una plataforma a l'altura d'un primer pis, sobre esta y adosat a la paret, el ver-

dader altar, tan alt com les cases. Lo mes prop possible, un sòlid y gran entaulat ahon la banda, ya completa, dona bons conserts, y cubrinto tot un toldo, a grans faixes blabes y blanques, lligat a l'altura de la teulá. No cal dir que'ls balcones del veínat se posen a to també adornats en lluminaries y els cubertors més vistosos.

Hi ha u d'estos altars, el de la plasa de la Congregació, que tapa la prinsipal fachá d'una choriseria hasta el terrat, deixantli no més una entrá per lo carrer de la Mar, y obstruix, además, completament el pas a un forn de pa; pero el veínat tot ho soporta a gust; veritat es que la una dificultat. l'ha subsanà el incheni y l'atra l'ha atenuat la poesia; en el entaulat deixen una porteta damunt de la que diu, en lletres sombrechaes y tot *Entrada al horno*; y el motiló diu chillant tot lo que pot, al final de la representació de que ya parlarem,

*Vixca San Vicent Ferrer
El del carrer de la Mar
Vixca la choriseria
Que hi ha raere l'altar.*

Cada asosiación te la seva imatge que guarda el clavari tot l'añ en sa casa hasta el dia señalat en que la duen a la parroquia, ahon se fa gran solemnitat, predicantse el sermó en valensiá, y d'allí al Altar en lluida prosesó d'asosiats, en el seu bon siri y el seu bom ram de flors cada u, y en la que figuren els *chiquets del milacre*, que ya diré qui son.

A la arribá de la prosesó al Altar, que pa machor lluiment se procura que siga de nit, s'obri un pas per la plataforma, que fa de basament, se lleva el San de l'anda y s'el coloca sobre un trono de nu-gols que, degut a una tramoya oculta, va puchant hasta deixar la imatge en son puesto, una gloria de rayos dorats y an-chelets.

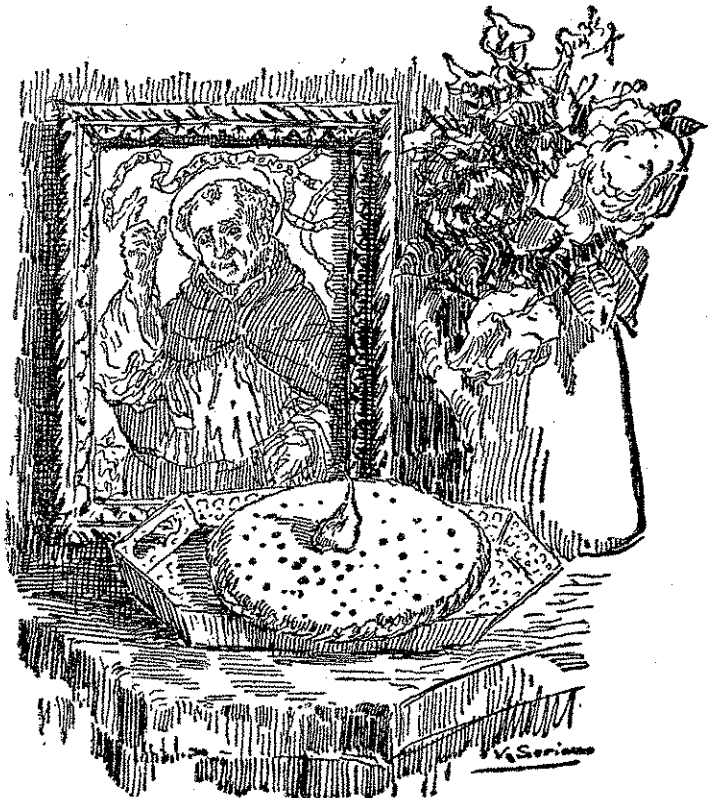
Es presís estar allí pera poder ferse càrreg de lo que son aquells moments, es imposible imachinarse una algarabía més eterochénea y n'obstant que done per resultat una armonia tan perfecta de l'alegria estrepitosa y de la debosió; l'ánima mora y la cristiana encara van chuntes, sino fundides.

Desde qu'alcomensa la puchá del San se desborda tot; la música tocant la marcha real, la donsaina també, la traca posa ses notes fortes, la chent chillia y dona vives a San Vicent, chiula o aplaudix al cueter, segons si s'ha trencat o no la traca y per dalt de la vela les simpá-tiques veus de les campanes pareix que

vullguen fundir la festa de la terra en la del sel. Si els oids tenen tanta ocupació, no ne tenen manco la vista y el olfato; les llums de bengala omplintho tot de colors y olor de sofre, la traca soltant chispes y grat olor de pólvora y els siris del Altar posant la nota tranquila de les seues llumenetes místiques en mich del fum, completen perfectament tan alegre cuadro aromatisat, además, per la enramá de murta y matapusa y per les flors que li tiren al San.

En l'entaulat, qu'ham dit servix de base al Altar, se representa enseguida u dels milacres del San. Els actors son chiquets del veínat entre els que se tria al més apasible y trencaet de color pa desempeñar el paper del pare San Vicent, el chic més *grasiós* fa de motiló, el de veu més aspra de traïdor incrédul, qu'al final se convertix, y els demés papers se van repartint segons les aptituds dels actors pera fer de caballers, artesans, moros, etc., y estos son *els chiquets del milacre* que, com una bandá de pardalets, alegren la festa, no sols en l'Altar sino també en les cases particulars, en primer lloc la del clavari, donant representacions.

May falta algún antic actor o bon afisionat, candidato al martiri, que s'encarrega dels ensayos y demés, y no es poc lo qu'el fan desinquetar y el consumo de pasensia que te que fer pera dur a port de salvació l'obra sortechant les dificultatés tècniques y no tècniques, pos tots els infinits y clasics engor-

ros dels comics asi resulten exacherats per tractarse de moñicots.

Les obretes que representen, es clar en valensiá, solen tindre molt caràcter y sabor popular y escrites en la sensillés propia pera els actors y pera el públic, format en sa machoria per chicalla, dones y chent de l'horta. L'argument al alcans de tots; un

mort, la fam en la Ciutat o un conflicte en armes, que resol el San en una orasió y realisant el milacre de resusitar al difunt, fent arribar les naus carregaes de blat o imposant la pau a la imbocasió de ¡Chermans a terra eixes armes! dita en veu ben dolça; tots s'achenollen y San Vicent es aclamat.

Durant l'acsió sempre hi ha un descregut a qui l'home sensat y de bona fé sol dirli algo d'asó :

*Tomasot cállat el pico
Y no despilfarres tant
Eixe flare dominico
En mon concepte es un san.*

Se conserva el *grasiós* de la comedia clásica a carreg del motiló, el llec que sempre acompanya al San, dicha-rachero, malpensat y golós, que pren rapé en frequensia fent uns grans estornuts y traent de la mànega un mocador d'herbes que sol resultar un cubertor de llit, provocant risa y algarsara entre la faramalla del públic.

El últim dia s'abaixa el San a l'Altar en la mateixa solemnitat qu'el pucharen y en proseso el porten a casa del nou clavari, que ya li te preparat digne hospedache... y hasta l'añ que ve.

El poble en eixe instint que te tant asertat, hasta cuant pareix que s'equivoca, diu a estos altars els *Mi-*

lacres; no mes hi ha que pensar en que fer uns armatostes tan grans, tots de fusta, llemsos pintats y cartó, minats per la mar de tubos de plom pa la conducció del gas, qu'es l'allumenasió que sempre han tengut, apart dels ciris, y ahon s'ensenen llums de bengala, y no pegarse foc ¿no son sinc o sis milacres ben patents que susuixen tots els añas?

VICENT SORIANO

(Il·lustracions de l'autor).

